

PRESUDA SUDA

25. listopada 1983.

„Sustav selektivne distribucije”

U predmetu 107/82,

ALLGEMEINE ELEKTRICITÄTS-GESELLSCHAFT AEG-TELEFUNKEN AG, Frankfurt na Majni, koji zastupaju Martin Hirsch i Fritz Oesterle iz odvjetničkog ureda Gleiss, Lutz, Hootz, Hirsch i partneri, Stuttgart, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourggu, pri odvjetničkom uredu Ernesta Arendta, 34 b, Rue Philippe-II,

tužitelj,

protiv

KOMISIJE EUROPSKIH ZAJEDNICA, koju zastupaju Christoph Bail i Götz zur Hausen, članovi pravne službe, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourggu, kod Oreste Montalta, člana njezine pravne službe, zgrada Jean Monnet, Kirchberg,

tuženika,

povodom tužbe za poništenje Odluke Komisije br. 82/267/EEZ od 6. siječnja 1982. o postupku u skladu s člankom 85. UEZ-a (IV/28.748 – AEG-Telefunken; SL L 117, str. 15.),

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, T. Koopmans, K. Bahlmann, Y. Galmot (predsjednici vijeća), P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco i O. Due, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Reischl,

tajnik: P. Heim,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Tužbom podnesenom tajništvu Suda 24. ožujka 1982. društvo Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG (u daljnjem tekstu: AEG), u Frankfurtu na Majni, pokrenulo je postupak na temelju drugog stavka članka 173. Ugovora o EEZ-u za poništenje Odluke Komisije br. 82/267/EEZ od 6. siječnja 1982. o postupku u skladu s člankom 85. UEZ-a (IV/28.748/EEZ – AEG-Telefunken).

- 2 Tužitelj, dioničko društvo osnovano u skladu s njemačkim pravom, među ostalim sudjeluje u razvoju, proizvodnji i stavljanju na tržište potrošačkih elektroničkih proizvoda (televizora, radijskih prijamnika, magnetofona, gramofona i audiovizualne opreme). Od 1970. te proizvode proizvodi i na tržište stavlja Telefunken Fernseh- und Rundfunk-GmbH (u daljnjem tekstu: TFR), društvo kći AEG-a koje je od 1. lipnja 1979. neovisan dio AEG-a. Proizvode Telefunkena u Njemačkoj na tržište stavljaju prodajni uredi ili poslovnice AEG-a, dok ih u drugim državama članicama Zajednice na tržište stavljaju društva kćeri AEG-a koja su u svakoj od zemalja odgovorna za aktivnosti stavljanja na tržište odnosno, u mjeri u kojoj se to odnosi na ovaj predmet, AEG-Telefunken France (u daljnjem tekstu: ATF) u Francuskoj i AEG-Telefunken Belge (u daljnjem tekstu: ATBG) u Belgiji.
- 3 Kad je riječ o stavljanju na zajedničko tržište određenog broja proizvoda društva Telefunken koji potpadaju pod takozvani program „u pet točaka”, a kojim su obuhvaćeni prethodno navedeni potrošački elektronički proizvodi, društvo AEG obavijestilo je 6. studenoga 1973. Komisiju o sustavu selektivne distribucije za proizvode robne marke Telefunken (Vertriebsbindung für Telefunken-Markenwaren) na temelju standardnih sporazuma (EG-Verpflichtungsscheine) sklopljenih s ovlaštenim distributerima u različitim fazama stavljanja na tržište. Na zahtjev Komisije društvo AEG naknadno je unijelo određene izmjene u sustav. Dopisom od 17. svibnja 1976. glavni direktor za tržišno natjecanje obavijestio je društvo AEG da smatra da, s obzirom na članak 85. stavak 1. Ugovora o EEZ-u, ne postoji zapreka za primjenu inačice standardnog sporazuma o selektivnoj distribuciji o kojoj je obaviješten 16. ožujka 1976.
- 4 Kako je vrijeme prolazilo, Komisija, koja je od prodavača u sektoru potrošačke elektronike zaprimila brojne prigovore u vezi s AEG-om, stekla je dojam da stvarna provedba sustava selektivne distribucije koju provode društvo AEG i njegova društva kćeri ne odgovara sporazumu o kojem je Komisija bila obaviještena. Posljedično, Komisija je 26. i 27. lipnja 1979. provela inspekciju u prostorijama TFR-a, ATBG-a i ATF-a te je, zauzevši stav da su dokumenti koje je tom prilikom razmotrila potvrdili njezine sumnje, odlukom od 29. svibnja 1980. pokrenula postupak protiv AEG-a u skladu s člankom 9. stavkom 3. Uredbe br. 17/62 .
- 5 Nakon obavljenog postupka Komisija je 6. siječnja 1982. donijela osporavanu odluku, u kojoj je utvrdila da društvo AEG nepropisno primjenjuje svoj sustav selektivne distribucije diskriminirajući određene distributere te vršeći izravan ili neizravan utjecaj na prodajne cijene koje primjenjuju distributeri, i to s ciljem da se načelno isključe određeni oblici distribucije i da se cijene održe na određenoj razini. U odluci se navodi da je AEG načinom primjene svojeg sporazuma o selektivnoj distribuciji prekršio članak 85. stavak 1. Ugovora o EEZ-u, od njega se zahtijeva da odmah prekine provoditi utvrđene povrede te mu se propisuje kazna u iznosu od jednog milijuna ECU, odnosno 2 445 780 DM.
- 6 U tužbenim razlozima koje ističe u prilog svojoj tužbi tužitelj osporava sljedeće:
 - I. regularnost postupka koji je doveo do donošenja osporavane odluke, a koji, prema mišljenju AEG-a, karakteriziraju:
 - A. nedovoljno pojašnjene činjenice;
 - B. izbor i upotreba dokumenata u skladu s proizvoljnim kriterijima;

- C. pogrešno tumačenje stvarnih tržišnih uvjeta;
 - D. nenavođenje rezultata prethodnih istraga;
 - E. povreda prava obrane.
- II. postojanje uvjeta utvrđenih za primjenu članka 85. stavka 1. Ugovora o EEZ-u zbog čimbenika kao što su:
- A) jednostranost djelovanja koja se prigovara AEG-u i njegovim društvima kćerima;
 - B) zakonitost djelovanja čiji je cilj jamčiti održavanje minimalne profitne marže u okviru sustava selektivne distribucije;
 - C) netipična ponašanja na koja se odnose prigovori;
 - D) nepripisivanje AEG-u ponašanja na koje se odnose prigovori;
 - E) nepostojanje prepreka za trgovinu unutar Zajednice.
- III. utemeljenost prigovora na kojima se temelji osporavana odluka, a osobito:
- postojanje politike distribucije koja je protivna sustavu te pojedinačnih slučajeva u kojima se ta politika primjenjivala,
 - postojanje politika utjecanja na prodajne cijene na način koji nije u skladu sa sustavom selektivne distribucije te pojedinačnih slučajeva u kojima se ta politika primjenjivala.
- 7 Stranke se spore i u vezi sa zateznim kamatama koje prema mišljenju Komisije treba platiti društvo AEG ako po svršetku postupka ono i dalje bude odgovorno za plaćanje kazne. Komisija se izjasnila da je voljna obustaviti privremeno izvršenje odluke pod uvjetom da se tužitelj obveže platiti navedene kamate ukoliko presuda Suda ne bude u njegovu korist. AEG je tu obvezu prihvatio pod uvjetom da Sud utvrdi da su te kamate zaista trebale biti plaćene.
- 8 Rješenjem od 6. svibnja 1982. o zahtjevu za privremenu pravnu zaštitu koji je AEG uložio u isto vrijeme kad je pokrenut glavni postupak, predsjednik Suda naložio je suspenziju primjene radi zadržavanja jamstva koje je 17. ožujka 1982. dano u korist Komisije. U rješenju je među ostalim naglašeno da je AEG-ov uvjet zakonit i da mora biti prihvaćen te da pitanje o tome trebaju li se ili ne trebaju zaračunati kamate zaista potpada pod nadležnost Suda koji odlučuje u glavnom postupku.
- I – Tužbeni razlozi kojima se osporava regularnost postupka koji je doveo do donošenja osporavane odluke
- A – Nedovoljno pojašnjene činjenice*
- 9 AEG tvrdi da je Komisija zanemarila sve elemente kojima se mogu objasniti specifični načini primjene sustava selektivne distribucije na razini Europske zajednice te da se ograničila na zapljenu oko 500 dokumenata i na upotrebu, u svakom pogledu, odlomaka izdvojenih iz 40-ak dokumenata.
- 10 U tom pogledu valja uzeti u obzir, kako ispravno ističe Komisija, da ona ni u kojem

slučaju nije dužna u svrhu istrage zaplijeniti ili kopirati sve dokumente koji se odnose na sustav selektivne distribucije. U stvarnosti, treba razmotriti samo one dokumente koji se odnose na nepropisnu primjenu sustava.

B – Izbor i upotreba dokumenata u skladu s proizvoljnim kriterijima

- 11 Prema AEG-u, Komisija nije uzela u obzir dokumente koje je zaplijenila tijekom inspekcije 26. i 27. lipnja 1979., a koji su ga mogli osloboditi krivnje. Komisija je jednako tako odbacila određene zaključke do kojih je došla tijekom istrage koju je vodila, a koji su išli u prilog AEG-u, a druge je dokaze upotrebljavala prema potpuno proizvoljnim kriterijima.
- 12 U prilog tom tužbenom razlogu AEG navodi:
 1. Komisija je svoj prigovor u vezi s usklađivanjem cijena u točki 28. odluke temeljila na informacijama koje je, u okviru običnog zahtjeva za informacijama, dostavio gospodin Iffli, ne uzimajući u obzir činjenicu da se on ionako protivio svakom sustavu selektivne distribucije.
 2. U slučaju Ratio-Markt Komisija je zanemarila činjenicu da su sami voditelji Ratio-Markta priznali da njihova trgovina u Kasselu ne zadovoljava uvjete specijalizirane trgovine.
 3. Trgovac Verbinnen nikada nije izjavio da je ATBG na njega vršio pritisak.
 4. Na zahtjeve za informacijama o nepropisnoj primjeni sustava koju je provodio ATBG, upućene belgijskim trgovcima, odgovoreno je negativno. Međutim, ni pitanja ni odgovori nisu bili spomenuti u odluci.
 5. Komisija je razmotrila samo jedan od brojnih dokumenata koje je dostavilo društvo AEG, a koji je usto koristila proizvoljno, ali nijedan dokaz koji je društvo AEG predstavilo ili ponudilo tijekom postupka.
- 13 S tim u vezi treba naglasiti da slučajevi za koje nisu uloženi prigovori ne dokazuju nužno pravilnu primjenu sustava, utoliko što bi nepropisna primjena zahtijevala intervenciju društva AEG samo u dosta rijetkim slučajevima u kojima je AEG smatrao da postoji rizik od usporednih uvoza ili od vrlo oštrog cjenovnog tržišnog natjecanja. Stoga Komisija u tim okolnostima nije trebala razmatrati slučajeve u kojima se nije raspravljalo ni o kakvoj povredi.
- 14 S druge strane, potrebno je detaljno ispitati navode društva AEG kad se radi o slučajevima Iffli, Ratio i Verbinnen budući da se u tim navodima ponavlja da je Komisija utvrdila da je došlo do povrede nakon što je prethodno proizvoljno isključila elemente koji bi je nužno doveli do drukčijeg zaključka.
- 15 Navodi razmotreni na taj način zapravo znače da je Komisija, kada se utvrđivalo ukazuju li određeni slučajevi na nepropisnu primjenu sustava selektivne distribucije, pogrešno tumačila dokaze povezane s njima. Dakle, zapravo se radi o ocjeni utemeljenosti pojedinačnih slučajeva, što će se zasebno razmatrati prilikom razmatranja merituma, a ne regularnosti postupka koji je primijenila Komisija.

C – Pogrešno tumačenje stvarnih tržišnih uvjeta

- 16 Društvo AEG tvrdi da Komisija nije uzela u obzir stanje na tržištu u pogledu

potrošačkih elektroničkih proizvoda u cjelini te da je zanemarila elemente poput oštrog tržišnog natjecanja u tom sektoru, što je značilo da bi distribucijska politika čiji je cilj ograničavanje broja ovlaštenih preprodavatelja i održavanje visokih prodajnih cijena bila nerazumna.

- 17 U vezi s ovim podneskom, važno je na početku istaknuti da utvrđivanje stanja koje je poduzetnika trebalo odvratiti od određenog ponašanja ne može samo po sebi isključiti postojanje takvog ponašanja, s obzirom na to da je moguće zamisliti da se dotični poduzetnik pouzdao u netočnu procjenu stvarnog stanja na tržištu ili da je, iako je bio dobro upoznat s tim stanjem, očekivao da će prednosti koje su rezultat politike održavanja cijene nadjačati nedostatke koji su rezultat gubitka konkurentnih položaja.
- 18 Stoga se, kako je Komisija opravdano napomenula, može smatrati da društvo AEG čak ni u situaciji vrlo jakog tržišnog natjecanja usvajanjem politike visokih cijena nije preuzimalo pretjerane rizike, jer su distributeri u svakom slučaju željeli obogatiti svoj asortiman proizvodima robne marke Telefunken te su općenito bili spremni prihvatiti visoku trgovačku maržu.

D – Nenavođenje rezultata prethodnih istraga

- 19 AEG navodi da je Komisija, koja je nakon uvođenja sustava selektivne distribucije 1973. zaprimila brojne prigovore koji su doveli u pitanje ponašanje AEG-a i njegovih društava kćeri, započela postupke od kojih je potom odustala. To upućuje na to da Komisija tijekom istraga koje je provodila nije ustanovila nikakvu nepropisnu primjenu sustava selektivne distribucije. Nenavođenje tih prethodnih predmeta, koji nisu bili kompatibilni s osporavanom odlukom, dokazuje pristranost Komisije u ovom predmetu.
- 20 Komisija s pravom osporava da se činjenica da se u pogledu predmetnih prigovora nije ništa poduzelo može tumačiti kao pozitivna presuda o AEG-ovoj primjeni sustava selektivne distribucije. Ustvari valja napomenuti da, čak i ako Komisija procijeni da u jednom izoliranom slučaju sustav selektivne distribucije nije ispravno primijenjen, ona nema obvezu provoditi opsežnu istragu, kao što je navedeno u članku 9. Uredbe br. 17., ako ne postoje temelji za sumnju da je taj slučaj u skladu s politikom društva. Stoga je logično da je Komisija odlučila pokrenuti istragu u smislu Uredbe br. 17. tek nakon što su je brojni prigovori i izvješća uvjerali da postoji nepropisna primjena sustava selektivne distribucije.

E – Povreda prava obrane

- 21 Društvo AEG tvrdi da su prava obrane povrijeđena zbog toga što Komisija:
- (a) društvu nije podnijela cjeloviti tekst dopisa gospodina Ifflija od 12. kolovoza 1980. u kojem se upućuje na navodnu nepoštenu praksu tužitelja, čime mu je onemogućeno da iznese svoj stav o tome;
 - (b) u osporavanoj odluci upotrijebila je dokumente koji nisu bili navedeni u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama od 2. lipnja 1980. iako ih je u to vrijeme već posjedovala;
 - (c) je donijela odluku utemeljenu među ostalim na pojedinačnim slučajevima koji nisu navedeni u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama (Mammouth, Verbinnen).

- 22 Što se tiče dopisa gospodina Ifflija, AEG tvrdi da činjenica da je uvid u cjelovit dopis dobio tek nakon donošenja odluke očigledno pokazuje da ga tužitelj nije mogao upotrijebiti u odgovoru na obavijest o prethodno utvrđenim činjenicama.
- 23 Komisija tvrdi da se dopis gospodina Ifflija u početku tužitelju nije mogao dostaviti u cijelosti zbog povjerljivosti i zaštite poslovne tajne.
- 24 U tom pogledu valja napomenuti da se Komisija zbog takvih uvjeta trebala suzdržati od upotrebe tog dokumenta kao dokaza. AEG opravdano smatra da se protiv njega nije smio upotrijebiti dokument koji mu nije bio predložen u cijelosti te da nije bilo na tuženiku da ocijeni je li dokument ili neki njegov dio koristan za obranu dotičnog poduzetnika.
- 25 Iz toga proizlazi da se dopis gospodina Ifflija od 12. kolovoza 1980. ne može smatrati valjanim dokazom za potrebe ovog predmeta.
- 26 Što se tiče dokumenata koji su spomenuti samo u odluci (dopis TFR-ova prodajna ureda u Münsteru od 29. lipnja 1976.; ATF-ova bilješka od 7. srpnja 1977.; ATF-ova bilješka od 20. listopada 1978.), Komisija tvrdi da je riječ o dokumentima koji su tužitelju već bili poznati s obzirom na to da potječu iz njegovih ureda te da su oni upotrebljavani samo radi potvrde već uloženi prigovora.
- 27 S tim u vezi valja napomenuti da ono što je važno nisu dokumenti kao takvi, već zaključci do kojih je Komisija došla na temelju tih dokumenata. Budući da ti dokumenti nisu navedeni u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama, AEG je s pravom smatrao da su irelevantni za ovaj predmet. Time što nije obavijestila tužitelja da će se ti dokumenti upotrebljavati u odluci, Komisija je onemogućila AEG-u da pravovremeno iznese svoj stav o dokaznoj snazi tih dokumenata. Iz toga proizlazi da se ti dokumenti ne mogu smatrati valjanim dokazom za potrebe ovog predmeta.
- 28 Iz istih se razloga ne smije razmatrati slučaj Mammouth, jer nije naveden u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama.
- 29 S druge strane, u pogledu slučaja Verbinnen treba istaknuti da je o njemu, iako nije naveden u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama, AEG bio obaviješten dovoljno rano da može pripremiti očitovanja prije donošenja osporavane odluke.
- 30 Zaključno valja utvrditi da su tužbeni razlozi koje je AEG istaknuo kako bi osporio regularnost postupka koji je rezultirao donošenjem osporavane odluke neutemeljeni, osim onoga koji se odnosi na povredu prava obrane. No taj tužbeni razlog nema opću primjenu jer se ograničava na kritiku povreda u nekim pojedinačnim slučajevima i stoga ne može implicirati neregularnost postupka u cjelini. Iz toga proizlazi da je isključivanje određenih dokumenata koje je Komisija upotrijebila u povredi prava obrane irelevantno, osim u mjeri u kojoj se prigovori Komisije mogu dokazati samo upućivanjem na te dokumente.

II – Tužbeni razlozi kojima se osporava postojanje uvjeta utvrđenih za primjenu članka 85. stavka 1. UEZ-a

A – Jednostranost djelovanja koja se prigovara AEG-u i njegovim društvima kćerima

- 31 AEG tvrdi da su ponašanja zbog kojih mu se prigovara u osporavanoj odluci,

konkretno nedozvoljavanje pristupa određenim trgovcima i poduzimanje mjera kako bi se utjecalo na cijene, jednostrana postupanja koja zbog toga, kao takva, ne potpadaju pod članak 85. stavak 1. koji se odnosi samo na sporazume među poduzetnicima, odluke udruženja poduzetnika i usklađena djelovanja.

- 32 Kako bi se ocijenio ovaj argument, valja razmotriti pravni doseg sustava selektivne distribucije.
- 33 Neosporno je da sporazumi koji čine sustav selektivne distribucije nužno utječu na tržišno natjecanje na zajedničkom tržištu. No u sudskoj praksi Suda uvijek se prihvaćalo da postoje legitimni zahtjevi, kao što je održavanje specijalizirane trgovine koja može pružiti posebne usluge u pogledu visokokvalitetnih i visokotehnoloških proizvoda, koje mogu opravdati ograničavanje cjenovnog tržišnog natjecanja u korist tržišnog natjecanja povezanog s drugim čimbenicima osim cijene. Sustavi selektivne distribucije, u mjeri u kojoj su usmjereni ka postizanju legitimnog cilja koji može unaprijediti tržišno natjecanje koje se ne provodi samo u pogledu cijena, čine stoga element tržišnog natjecanja koji je u skladu s člankom 85. stavkom 1.
- 34 Međutim, ograničenja inherentna sustavu selektivne distribucije prihvatljiva su samo pod uvjetom da im je cilj zapravo unaprjeđenje tržišnog natjecanja u prethodno navedenom smislu. U suprotnome ona ne bi imala opravdanja jer bi njihov jedini učinak bio smanjenje cjenovnog tržišnog natjecanja.
- 35 Kako bi se jamčilo da se sustavi selektivne distribucije mogu temeljiti samo na tom cilju te da se ne mogu uspostavljati i upotrebljavati radi postizanja ciljeva koji nisu u skladu s pravom Zajednice, Sud je u svojoj presudi od 25. listopada 1977. (Metro/Komisija, Zb., str. 1875.) ustvrdio da su takvi sustavi dopustivi pod uvjetom da se odabir preprodavatelja vrši na temelju objektivnih kriterija kvalitativne prirode koji se odnose na stručne kvalifikacije preprodavatelja i njegova osoblja te na prikladnost njegova poslovnog prostora, kao i da su takvi uvjeti ujednačeno propisani za sve potencijalne preprodavatelje i da se ne primjenjuju na diskriminatoran način.
- 36 Iz toga proizlazi da upravljanje sustavom selektivne distribucije koje se ne temelji na prethodno navedenim kriterijima čini povredu članka 85. stavka 1. Isto vrijedi i kada se sustav, koji je načelno u skladu s pravom Zajednice, u praksi primjenjuje na način koji je protivan tom pravu.
- 37 Takva se praksa ustvari mora smatrati nezakonitom ako proizvođač, s namjerom da zadrži visoke cijene ili da isključi određene moderne kanale prodaje, odbije ovlastiti distributere koji zadovoljavaju kvalitativne kriterije sustava.
- 38 Takav stav proizvođača ne predstavlja jednostrano ponašanje poduzetnika koje bi, kako tvrdi AEG, bilo izuzeto od zabrane iz članka 85. stavka 1. Ugovora. Naprotiv, taj stav je dio ugovornih odnosa između poduzetnika i preprodavatelja. Naime, u slučaju prijema distributera u sustav, odobrenje se temelji na tome da ugovorne stranke izričito ili prešutno prihvaćaju politiku poslovanja AEG-a kojom se, *inter alia*, zahtijeva isključivanje iz mreže distributera koji nisu spremni pridržavati se takve politike, iako ispunjavaju uvjete za prijem, .
- 39 Stoga valja smatrati da je odbijanje davanja odobrenja također postupak koji je dio ugovornih odnosa s ovlaštenim distributerima budući da je njegov cilj jamčiti pridržavanje ograničenja tržišnog natjecanja koja su temelj ugovora između

proizvođača i distributerâ. Stoga je odbijanje davanja odobrenja onim distributerima koji zadovoljavaju gore navedene kvalitativne kriterije dokaz nezakonite primjene sustava, ako njegova učestalost isključuje mogućnost da je riječ o izoliranim slučajevima koji nisu dio sustavnog ponašanja.

B – Zakonitost djelovanja čiji je cilj jamčiti održavanje minimalne profitne marže u okviru sustava selektivne distribucije

- 40 AEG tvrdi da se ponašanjem na koje se ulaže prigovor nastoji zadržati razina cijena neophodna za opstanak specijalizirane trgovine i da se, ako se opravdavaju potrebom da se jamči postojanje takve trgovine, čiji su troškovi mnogo viši od troškova nespecijalizirane trgovine, sustavi selektivne distribucije ne mogu smatrati protivnima pravu Zajednice ako su strukturirani ili se primjenjuju na način koji ovlaštenim prodavačima jamči minimalnu profitnu maržu. U vezi s time AEG navodi peti podstavak stavka 21. prethodno navedene presude u predmetu Metro, prema kojemu „želja specijaliziranih trgovaca na veliko i malo da zadrže određenu razinu cijene koja odgovara želji da se, u interesu potrošača, zadrži taj kanal distribucije zajedno s novim oblicima distribucije koji se temelje na drukčijoj politici tržišnog natjecanja, jedan je od ciljeva kojima se može težiti, a da nužno ne potpada pod zabranu iz članka 85. stavka 1. te, ako potpada pod taj članak, u cijelosti ili djelomice, da budu u okviru članka 85. stavka 3.”.
- 41 Međutim, valja naglasiti da se u predmetu Metro nije radilo o ponašanju kojim se željelo spriječiti da se u distribucijsku mrežu primaju trgovci koji nisu bili spremni zadržati određene cijene. Tužitelj Metro nije ulagao prigovor na odabir kriterija za prijem trgovaca u sustav selektivne distribucije društva SABA, za koji je Komisija izdala potvrdu o neosporavanju prema članku 2. Uredbe br. 17., već je samo tvrdio da je sustav doveo do zamrzavanja strukture cijena na razini maloprodaje te time i do eliminacije cjenovnog tržišnog natjecanja.
- 42 Ograničenje cjenovnog tržišnog natjecanja mora se svakako smatrati inherentnim u svakom sustavu selektivne distribucije budući da cijene koje zaračunavaju specijalizirani trgovci nužno ostaju u mnogo užem rasponu od onoga koji se može predvidjeti u slučaju tržišnog natjecanja između specijaliziranih i nespecijaliziranih trgovaca. Protuteža tom ograničenju jest tržišno natjecanje u pogledu kvalitete usluga isporučenih kupcima, što u uobičajenim okolnostima ne bi bilo moguće ako nema odgovarajuće profitne marže koja omogućuje pokrivanje viših troškova povezanih s tim uslugama. Održavanje određene razine cijena stoga je zakonito, ali samo u mjeri u kojoj je strogo opravdano zahtjevima sustava unutar kojega tržišno natjecanje mora nastaviti ispunjavati funkcije koje su mu dodijeljene ugovorom. Cilj takva sustava zapravo je isključivo unaprjeđenje tržišnog natjecanja u mjeri u kojoj se ono odnosi na druge elemente osim cijene, a ne jamstvo visoke marže za ovlaštene preprodavatelje.
- 43 AEG stoga nije opravdano smatrao da prihvaćanje obveze zaračunavanja cijena koje omogućuju dovoljno visoku profitnu maržu čini zakonit uvjet za prijem u sustav selektivne distribucije. Samom činjenicom da mu je bilo dopušteno ne primati i u svojoj distribucijskoj mreži ne zadržavati trgovce koji nisu ili koji više nisu bili u mogućnosti pružati usluge uobičajene za specijaliziranu trgovinu, na raspolaganju je imao sva potrebna sredstva da osigura učinkovitu primjenu sustava. U takvim okolnostima zahtijevanje cjenovne obveze uvjet je koji očigledno nije povezan sa zahtjevima sustava selektivne distribucije te time utječe i na slobodu tržišnog

natjecanja.

C – Nesustavnost ponašanja na koja se odnose prigovori

- 44 Ovim podneskom AEG poriče da je redovito i namjerno zloupotrebjavao svoj sustav selektivne distribucije. Ako se u obzir uzmu tisuće distributera koji se prijavljuju za prijem u sustav ili koji su već aktivni u sustavu, AEG smatra razumljivim da su greške neizbježne. Čak i pod pretpostavkom da su bile namjerne, nekoliko rijetkih slučajeva povrede ne može nikako dovesti u pitanje pravilnu primjenu sustava.
- 45 Prije razmatranja tih argumenata najprije treba utvrditi, kako je Komisija ispravno primijetila, da mali broj povreda koje se pripisuju AEG-u u usporedbi s ukupnim brojem slučajeva primjene sustava ne dokazuje sam po sebi nesustavnost tih povreda. Ustvari se velika većina distributera već uobičajeno protivi politici niskih cijena i obično rado prihvaća sve inicijative čiji je cilj zadržavanje visoke profitne marže, tako da proizvođač koji želi sustav primjenjivati nepošteno mora uskratiti prijem u sustav ili zaprijetiti sankcijama samo kada se radi o trgovcima koji provode vrlo agresivnu cjenovnu politiku.
- 46 Iz toga slijedi da nesustavnost povreda ne proizlazi nužno iz njihovog relativno ograničenog broja, a mogućnost da su se uvjeti za prijem sustavno primjenjivali na način koji nije u skladu s pravom Zajednice može se isključiti samo nakon što se utvrdi da nije bilo nikakve opće politike AEG-a ili njegovih društava kćeri čiji je cilj bio isključivanje preagresivnih preprodavatelja ili utjecanje na cijene.

D – Nepripisivanje AEG-u ponašanja koje je predmet prigovora

- 47 AEG tvrdi da mu se ne može pripisati nijedna eventualno utvrđena povreda jer nikada nije samostalno sudjelovao u primjeni sustava selektivne distribucije koju su provodili TFR, ATF ili ATBG. Naime, „opća politika distribucije” AEG-u se ne može pripisati na temelju dokumentacije koju su isključivo sastavila njegova društva kćeri bez njegova sudjelovanja. AEG se, *a fortiori*, ne može smatrati odgovornim za pojedinačne povrede koje su prema mišljenju Komisije počinila njegova društva kćeri.
- 48 Komisija odgovara da su sustav koji je uveo AEG u različitim dotičnim državama članicama provodila AEG-ova društva kćeri TFR, ATF i ATBG, koje kontrolira tužitelj, kojima je AEG naložio primjenu sustava te koja su u tom smislu dužna provoditi AEG-ove upute. Ona navodi da su TFR, ATF i ATBG dio grupacije AEG-Telefunken te da je, primjerice, TFR društvo kći u 100 %-tnom vlasništvu AEG-Telefunkena.
- 49 Kao što je Sud već bio naglasio, osobito u svojoj presudi od 14. srpnja 1972. (International Chemical Industries, predmet 48/69, Zb., str. 619.), „Okolnost da društvo kći ima odvojenu pravnu osobnost nije dovoljna za odbacivanje mogućnosti da njegovo postupanje bude pripisano društvu majci [...] Osobito kada društvo kći, iako ima odvojenu pravnu osobnost, ne odlučuje samostalno o svojem ponašanju na tržištu, već u bitnome provodi upute koje je dobilo od društva majke” .
- 50 Budući da AEG nije osporio da je bio u poziciji presudno utjecati na politiku distribucije i cijena svojih društava kćeri, treba ispitati je li zaista iskoristio tu ovlast. Međutim, takva se provjera čini suvišnom u slučaju TFR-a koji, kao društvo kći u 100 %-tnom vlasništvu AEG-a, nužno poštuje politiku koju su utvrdila ista tijela koja sukladno statutu društva određuju politiku AEG-a.

- 51 Utjecaj AEG-a na ATF neizravno proistječe iz interne bilješke ATF-a od 30. lipnja 1978. u kojoj se navodi da je distributer s kojim je ATF pregovarao radi njegova uključivanja u mrežu upućen u „trgovinsku politiku Telefunkena, zahvaljujući kojoj maloprodajne cijene ostaju stabilne, dok se preprodavateljima jamče odgovarajuće profitne marže”. Riječ „Telefunken” zapravo ukazuje na to da se ATF pozivao na komercijalnu politiku koja je prema njegovom mišljenju rezultat inicijative AEG-a, koji je jedini mogao sastaviti jedinstvenu politiku koju njegova različita društva kćeri zadužena za distribuciju Telefunkenovih proizvoda moraju poštovati.
- 52 Što se tiče ATBG-a, iz dokumenata povezanih sa slučajem belgijskog veletrgovca Diederichsa proizlazi da je ATBG cijelo vrijeme informirao TFR o svojim pregovorima s Diederichsom (vidjeti ATBG-ove dopise od 19. i 24. listopada 1977.). Iz tih dokumenata nadalje proizlazi da je TFR ostvario izravan kontakt s Diederichsom kako bi ispitao mogućnost reguliranja njegovih aktivnosti iako one nisu utjecale na njemačko tržište (vidjeti TFR-ovu bilješku od 29. rujna 1977.), da se osvrnuo na probleme u organizaciji nastale na temelju Diederichsovog zahtjeva za prijemom u sustav (vidjeti TFR-ovu teleks poruku od 11. listopada 1977.) te da je na kraju ustvrdio da „trenutačno ne postoji razlog da se nastave razgovori započeti s gospodinom Diederichsom” (vidjeti TFR-ovu bilješku od 28. listopada 1977.). Iz tih elemenata jasno proizlazi da ATBG u odnosu na AEG i TFR nije imao samostalnost pri odlučivanju.
- 53 Stoga valja zaključiti da se ponašanje društava kćeri TFR-a, ATF-a i ATBG-a kojim se krše pravila tržišnog natjecanja može pripisati AEG-u.
- E – Nepostojanje prepreka za trgovinu unutar Zajednice*
- 54 U ovom tužbenom razlogu AEG tvrdi da primjena njegova sustava selektivne distribucije ne može sama po sebi utjecati na trgovinu među državama članicama i da stoga ne podliježe članku 85. stavku 1. Ugovora. To vrijedi čak i da se utvrdi da se sustav primjenjivao nepošteno.
- 55 Komisija priznaje da sustav selektivne distribucije koji je uspostavio AEG sam po sebi ne sadržava odredbe koje čine prepreku trgovini između ovlaštenih distributera sa sjedištem u različitim državama članicama te stoga kao takav ne može utjecati na trgovinu unutar Zajednice. Komisija međutim tvrdi da je upravo nepoštena primjena sustava ono što se stavlja na teret AEG-u, koji je dozvolio, na diskriminirajući način, eliminaciju velikih trgovaca iz distribucijske mreže te time spriječio značajnu trgovinu koju bi ti trgovci mogli ostvariti među državama članicama.
- 56 Prema AEG-u, izostanak osjetnih stvarnih ili potencijalnih prepreka trgovini među državama članicama proizlazi najprije iz vrlo skromnog tržišnog udjela koji pripada TFR-u, ATF-u i ATBG-u, potom iz činjenice da dotični trgovci nisu trgovali među državama članicama ili nisu bili u poziciji to činiti i, kao treće, iz činjenice da, kad je riječ o televizorima u boji, cjelokupan promet unutar Zajednice u velikoj mjeri onemogućuju ozbiljne tehničke poteškoće.
- 57 S tim u vezi treba napomenuti da dok se prva dva argumenta odnose na sve proizvode iz programa „pet točaka”, kojim su obuhvaćeni proizvodi kao što su televizori, radijski prijammnici, magnetofoni, gramofoni i audiovizualni materijal, treći se odnosi samo na televizore u boji.

- 58 Argument AEG-a koji se odnosi na skroman udio tržišta koji pripada TFR-u, ATF-u i ATBG-u ne može se prihvatiti s obzirom na činjenicu da je svako od tih društava u vlastitoj zemlji u razdoblju od 1973. do 1980. imalo najmanje 5 % tržišta potrošačke elektronike. Kao što je Sud već utvrdio u presudi od 1. veljače 1978. (Miller, predmet 19/77, Zb., str. 131.), poduzetnik koji posjeduje otprilike 5 % predmetnog tržišta jest „poduzetnik dovoljno važan da njegovo ponašanje u načelu može utjecati na trgovinu”.
- 59 Što se tiče drugog argumenta AEG-a, valja istaknuti da se rizik od prepreka potencijalnoj trgovini ne može isključiti samo na temelju tvrdnje da predmetni trgovci nisu trgovali među državama članicama ili da nisu bili u poziciji to činiti. S tim u vezi važno je naglasiti da je nekoliko poduzetnika spomenutih u odluci (primjerice, Diederichs u Belgiji i trgovine Auchan, Darty, FNAC i Conforama u Francuskoj) zaista provodilo paralelne uvoze ili je bilo spremno to činiti. Lanac trgovina Ratio u Saveznoj Republici Njemačkoj u više je navrata ponovno uvezao proizvode Telefunkena iz Austrije te bi bez dvojbe to učinio i iz država članica EEZ-a ako bi mu ponovni uvoz iz tih država donio iste prednosti.
- 60 U svakom slučaju valja podsjetiti da prema gore navedenoj presudi Miller sama činjenica da u određenom trenutku trgovci koji se prijavljuju za prijem u distribucijsku mrežu ili koji su već u nju primljeni ne sudjeluju u trgovini unutar Zajednice nije dostatna da se isključi mogućnost da ograničenja njihove slobode djelovanja mogu onemogućavati trgovinu unutar Zajednice, jer se situacija može mijenjati iz godine u godinu u smislu promjena uvjeta ili strukture tržišta kako na zajedničkom tržištu u cjelini tako i na pojedinačnim nacionalnim tržištima.
- 61 Što se tiče televizora u boji, AEG je istaknuo da ni u kojem slučaju primjena njegova sustava distribucije nije mogla utjecati na paralelne uvoze u Francusku koji zbog razlike među standardima korištenima u Njemačkoj (PAL) i u Francuskoj (SECAM) te zbog znatnog troška konvertiranja uređaja nisu bili izvedivi.
- 62 Komisija je tvrdila da, iako su razlike tehničke prirode bile takve da su otežavale trgovinu među državama članicama, one ipak nisu imale takav utjecaj da bi onemogućile takvu trgovinu između Savezne Republike Njemačke i Francuske.
- 63 Odgovarajući na pitanje Suda AEG je u dopisu od 28. siječnja 1983. izjavio da su televizijski standardi SECAM u Francuskoj bili obvezni do rujna 1981. te da „stoga nije postojala praktična mogućnost nadilaženja prepreka trgovini, koje su rezultat različitih standarda u Francuskoj i Saveznoj Republici”. Nepremostive teškoće postojale su i u vezi s robom koja se iz Savezne Republike uvozila u Belgiju jer su uređaji namijenjeni Belgiji morali biti opremljeni za široko rasprostranjen sustav kabelaške televizije koji u Saveznoj Republici Njemačkoj nije postojao.
- 64 Komisija je na raspravi istaknula da činjenica da je Verbinnen u Belgiji prodavao televizore u boji kupljene u Njemačkoj predstavlja jasan dokaz da ne postoje nepremostivi tehnički problemi u stavljanju takvih televizora na tržište u Belgiji. Iz spisa je također razvidno da je i Diederichs u Belgiju uvezio televizore čija je zemlja podrijetla bila Savezna Republika Njemačka.
- 65 Što se tiče uvoza televizora u boji u Francusku, čak i ako se može priznati da je bio ograničen zbog razlika u sustavima emitiranja (SECAM u Francuskoj i PAL u Njemačkoj), ipak valja primijetiti da je, kao što je to Komisija pojasnila na raspravi, a

što tužitelj nije osporio, TFR tijekom revidiranog razdoblja također proizvodio televizore koji mogu funkcionirati s oba sustava, a koji su osobito traženi u pograničnom dijelu Njemačke i Francuske. Ta je činjenica dovoljna kako bi se zaključilo da je AEG-ova politika mogla utjecati i na izvoz televizora u boji iz Savezne Republike Njemačke u Francusku.

- 66 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se argumenti kojima se željelo pokazati da sporno postupanje nije moglo utjecati na trgovinu među državama članicama moraju odbiti.

III – Tužbeni razlozi kojima se osporava utemeljenost prigovora Komisije upućenih AEG-u

- 67 Komisija prigovara AEG-u da je nepoštenom primjenom svojeg sustava selektivne distribucije za proizvode robne marke Telefunken u svoju distribucijsku mrežu odbio prihvatiti određene dobavljače, koji su u svakom slučaju zadovoljavali uvjete za prijem, te da je izravno ili neizravno utvrdio fikse prodajne cijene koje trebaju primjenjivati ovlašteni distributeri, kršeći tako članak 85. stavak 1. UEEZ-a.
- 68 Prema Komisiji, takva diskriminacija i takvo utvrđivanje prodajnih cijena nisu bile izolirane pogreške koje su počinili prerovni članovi vanjskog osoblja, već je riječ o namjerno i sustavno počinjenim povredama. Iz dokumenata odjela za prodaju TFR-a, ATF-a i ATBG-a jasno proizlazi postojanje politike čiji je cilj primjena sustava selektivne distribucije na način kako bi se postizali ciljevi koji nisu u skladu s pravom Zajednice.
- 69 AEG osporava kako postojanje opće politike kojoj je cilj nepoštena primjena sustava, tako i postojanje povreda koje u pojedinačnim slučajevima navodi Komisija.
- 70 Iako se osporavana odluka odnosi isključivo na praktičnu primjenu sustava, valja najprije razmotriti narav i značajke opće politike distribucije koju provodi AEG.
- 71 Prigovor Komisije u vezi s politikom distribucije temelji se na brojnim dokumentima koje su zaplijenili Komisijini inspektori tijekom inspekcije u prostorima TFR-a, ATF-a i ATBG-a. Iz tih je dokumenata, sagleda li ih se u cjelini, dostatno jasno da je stav AEG-a bio da je održavanje visokoprofitne marže u korist distributera bilo apsolutno nužno za preživljavanje specijalizirane trgovine te da se poduzetnici koji ne primjenjuju visokoprofitnu maržu moraju *a priori* smatrati nesposobnima pružati vrlo skupe usluge karakteristične za specijaliziranu trgovinu.
- 72 Takvo se stajalište ne može smatrati u skladu s ispravnom primjenom sustava selektivne distribucije jer održavanje minimalne profitne marže za trgovce ni u kojem slučaju ne može biti cilj kojemu se takvim sustavom teži.
- 73 Gore navedena presuda Metro, na koju se AEG oslanja kako bi opravdala svoje stajalište, ustvari utvrđuje postojanje uzročno-posljedične veze između održavanja određene razine cijene i mogućnosti preživljavanja specijalizirane trgovine te unaprjeđenja tržišnog natjecanja te dozvoljava ograničenje tržišnog natjecanja cijenama samo u mjeri u kojoj se takvo ograničenje čini nužnim da bi se tržišno natjecanje osiguralo na razini usluga koje pruža specijalizirana trgovina. No ako takve usluge pružaju i specijalizirani odjeli supermarketa ili drugi novi oblici distribucije koji bi zbog svoje organizacije bili u poziciji pružati ih po nižoj cijeni, održavanje minimalne profitne marže izgubilo bi svako opravdanje jer marža više ne bi jamčila

tržišno natjecanje u pogledu drugih elemenata osim cijene.

- 74 Nije prihvatljiv ni stav koji proizlazi iz dokumenata navedenih u odluci jer, osim problema održavanja visokih razina cijena, pretpostavlja da novi oblici distribucije po svojoj samoj naravi i organizaciji ne mogu zadovoljiti uvjete specijalizirane trgovine.
- 75 Takva se opća ocjena ne može prihvatiti jer ne postoji ništa što može spriječiti supermarket da svoj odjel potrošačke elektronike organizira na način koji zadovoljava kvalitativne uvjete specijalizirane trgovine. Proizvođač koji je uveo sustav selektivne distribucije ne može se stoga osloboditi, na temelju *a priori* ocjenjivanja značajki različitih oblika distribucije, od dužnosti da u svakom slučaju provjeri zadovoljava li kandidat za prijem uvjete specijalizirane trgovine. Štoviše, iz spisa se vidi da je AEG morao priznati da je postojala tendencija da se otvore specijalizirani odjeli čak i u supermarketima te da je čak morao priznati da su u određenim slučajevima zadovoljeni uvjeti selektivne distribucije.
- 76 Stoga treba zaključiti da dokumenti koje navodi Komisija zaista ukazuju na postojanje politike distribucije koja se vodi i željom da jamči visokoprofitnu maržu za ovlaštene preprodavatelje i da u mjeri u kojoj je to moguće onemogućava prijem novih oblika trgovine za koje se *a priori* smatra da ne mogu zadovoljiti uvjete specijalizirane trgovine. Ta politika stoga iskazuje značajke koje se ne mogu uskladiti s ispravnom primjenom sustava selektivne distribucije.
- 77 Nadalje, AEG-ovu nepoštenu primjenu sustava potvrđuje određeni broj pojedinačnih slučajeva koje je navela Komisija.
- 78 Komisija je pojedinačne slučajeve u kojima je AEG proizvoljno primjenjivao svoj sustav selektivne distribucije dodatno podijelila u tri kategorije prema vrsti ponašanja koje je navodno dovelo do povrede:
- AEG je prijem podredio cjenovnoj obvezi i automatski isključio sve one koji nisu bili spremni preuzeti tu obvezu,
 - AEG je sustav primjenjivao na temelju teritorijalnog kriterija, a ne na temelju provjere potrebnih uvjeta,
 - AEG je od svojih distributera pokušao, izravno ili neizravno, zahtijevati zadržavanje određenih cijena.

A – Slučajevi nepoštenog odbijanja prijema

1. U Saveznoj Republici Njemačkoj

a) Ratio Markt

- 79 U točki 16. odluke od 6. siječnja 1982. Komisija je navela da „razlog odbijanja Ratio Markta nije bio u navodnom nepostojanju specijaliziranog odjela, već je razlog u činjenici da je Ratio supermarket”. AEG tvrdi da je isključiv razlog neprijema Ratio Markta činjenica da taj poduzetnik, osobito njegova trgovina u Kasselu, ni u jednom trenutku nije zadovoljavao uvjete za specijaliziranu trgovinu.
- 80 Iz korespondencije između TFR-a i Ratio Markta može se vidjeti da odbijanje opskrbljivanja Ratio Markta proizvodima Telefunken uključenima u program „pet zvjezdica” nikada nije objašnjeno upućivanjem na nepridržavanje preciznih uvjeta

sustava selektivne distribucije. Odbijenica od 29. lipnja 1976. samo vrlo nejasno upućuje na to da je TFR svoju odluku donio „nakon razmatranja svih pitanja postavljenih” u kontekstu članka 85. stavka 1. To obrazloženje nikako ne pojašnjava u kojem smislu Ratio Markt nije uspio ispuniti uvjete za specijaliziranu trgovinu.

- 81 TFR nije odgovorio na dopis Ratio Markta od 22. prosinca 1976. u kojemu je on osporio određena usmena očitovanja zaposlenika TFR-a dana prilikom posjeta Ratio Marktu u Kasselu 20. svibnja 1976. Štoviše, TFR nije nikada objasnio jesu li i u kojoj mjeri ta usmena očitovanja uzeta u obzir kao osnova za odbijanje.
- 82 Stoga valja utvrditi da TFR nije nikada naveo bilo kakav razlog za svoje odbijanje da opskrbljuje Ratio Markt, osim ako se općenito i neodređeno upućivanje na pravila tržišnog natjecanja iz Ugovora smatra obrazloženjem, kao i da se nikada nije upustio u raspravu o napomenama koje je Ratio Markt naveo, a koje je TFR mogao smatrati razlozima kojima se opravdava odbijanje opskrbe.
- 83 U tim okolnostima nemoguće je tvrditi da slučaj Ratio nije primjer nepoštene primjene sustava selektivne distribucije. Činjenica da se Ratio Markt suzdržao od pokretanja postupka kako bi ishodio opskrbu proizvodima Telefunken ne može se tumačiti kao da je prihvatio da je TFR-ovo odbijanje opskrbe utemeljeno. Ustvari, moguće je da pokretanje postupka nije bilo u interesu Ratio Markta kako zbog prilično velikih troškova koji bi iz toga proizašli ili zbog činjenice da se, prema njemačkom pravu, pravo na opskrbu može utvrditi samo ako dotični poduzetnik dokaže da ne može dobiti zalihe dotičnog proizvoda od drugih proizvođača.

(b) Harder

- 84 U točki 17. odluke Komisija navodi da je za veletrgovca Hardera, koji je bio isključen iz distribucijske mreže, uvjet za ponovno prihvaćanje u mrežu bio da se obveže da AEG-ovim proizvodima neće opskrbljivati diskontne trgovine ili slična poduzeća te da te proizvode neće izvoziti u druge zemlje Zajednice.
- 85 AEG tvrdi da ti uvjeti proizlaze ponajviše iz dopisa prodajnog ureda u Freiburgu od 15. prosinca 1976. koji je samo rezultat inicijative koju je pokrenuo predstavnik tog ureda te koji pokazuje da je odluka o ponovnom prijemu Hardera bila na glavnom uredu TFR-a. Iz dva dopisa TFR-ovih odvjetnika, od 29. kolovoza i 7. rujna 1977., razvidno je da se odluka o suspenziji opskrbe Hardera, koju je donio TFR zbog brojnih povreda ugovora koja je Harder počinio, može ukinuti samo ako Harder objasni na koji je način došlo do povreda, kako je to i predviđeno standardnim ugovorom o selektivnoj distribuciji. Opskrba nije ponovo uspostavljena jer Harder nikada nije zadovoljio te uvjete. U tim okolnostima ne postoji razlog zašto bi se u obzir uzeo prijedlog prodajnog ureda iz Freiburga, na koji TFR nije nikada odgovorio.
- 86 Treba priznati da je, s obzirom na dokumente u spisu, jasno da Harder nije ponovno primljen isključivo zato što nije ispunio obveze utvrđene standardnim ugovorom kako bi uklonio posljedice povrede tog ugovora te da u nedostatku bilo kakva iskaza mišljenja nadležnih službi TFR-a ne postoje dokazi koji opravdavaju pretpostavku da bi se od Hardera, da je zadovoljio prethodno navedene uvjete, tražilo ispunjavanje dodatnih obveza uz obveze koje su rezultat sustava selektivne distribucije. Stoga se ne može smatrati da Harder raspolaže s dovoljno dokaza.

2. U Francuskoj

(a) Auchan

- 87 Prema mišljenju Komisije (točka 23. odluke), ATF, AEG-ovo društvo kći za Francusku, nije nikako mogao primiti društvo Auchan u svoju distribucijsku mrežu. Kako se navodi, Auchan je primljen tek nakon što se obvezao pridržavati se cijena koje preporučuje ATF te prekinuti svako oglašavanje proizvoda Telefunken u medijima.
- 88 AEG tvrdi da nije mogao primiti društvo Auchan prije nego li se obvezalo da neće kršiti pravila tržišnog natjecanja.
- 89 AEG-ov navod ni na koji način ne podržavaju dokumenti u spisu koji, kao i ATF-ova bilješka od 21. ožujka 1978., pokazuju samo da je Auchan bio „jedan od najvećih diskontnih trgovaca” koji je zaračunavao ekstremno niske cijene, no ne pružaju dokaze koji bi opravdali tvrdnju da su te cijene bile u raskoraku s nacionalnim zakonodavstvom o tržišnom natjecanju.
- 90 S druge strane, iz ATF-ove bilješke od 20. listopada 1978. proizlazi da je sporazum između ATF-a i Auchana bio moguć pod uvjetom da je Auchan „u zamjenu za naše isporuke, za koje tvrdi da su hitne jer više ne želi surađivati s Grundigom, voljan ponovno uvesti sve reklame za naše televizore i pridržavati se naših preporučenih cijena, pod uvjetom da u gradu u kojemu se proizvodi stavljaju u prodaju ne postoji trgovina bilo koje vrste koja zaračunava niže cijene, u kojem slučaju bi morao uskladiti svoje cijene”. Auchan je bio primljen u AEG-ov sustav distribucije 3. studenoga 1978.
- 91 Iz prethodno navedenoga proizlazi da je Auchan, kako bi dobio zalihu ugovornih proizvoda marke Telefunken, bio spreman nametnuti si ograničenja vlastite slobode uključivanjem u tržišno natjecanje cijenama, suzdržavajući se od zaračunavanja cijena nižih od najnižih cijena koje zaračunavaju ostali trgovci u gradu u kojemu su proizvodi prodavani. Takva obveza očigledno nije u skladu s uvjetima standardnog ugovora.

(b) Iffli

- 92 U ATF-ovoj bilješci od 30. lipnja 1978., na koju se upućuje u točki 26. odluke, navodi se: „Gospodin Iffli obvezuje se pridržavati se naših cijena te jamči da se za marku Telefunken nije odlučio da bi nanio štetu toj robnoj marki .”.
- 93 AEG-ova objašnjenja, prema kojima se izraz „naše cijene” odnosi na ATF-ove prodajne cijene prema gospodinu Iffliju, dok se obveza „da neće nanijeti štetu robnoj marki” odnosi na obvezu da neće prodavati po cijenama koje su protivne pravilima tržišnog natjecanja, nisu uvjerljiva. Naime, izraz „naše cijene” koji upotrebljava ATF ne može se odmah razumjeti ako se odnosi na bilo što osim na maloprodajne cijene, dok bi izraz „nanošenje štete robnoj marki” općenito upućivao isključivo na prodaju po cijenama koje proizvođač može smatrati štetnima za reputaciju svojih proizvoda. Taj stav, koji zauzima Komisija, dodatno potvrđuje ista bilješka od 30. lipnja u kojoj se navodi da je gospodin Iffli od ATF-a zatražio da mu navede uvjete kupnje te da mu je ATF objasnio svoju politiku određivanja cijena, osobito kriterije koje treba poštovati kako bi se izračunala „maloprodajna cijena koja uključuje sve poreze, uz maržu od 25 %”.
- 94 ATF-ovo nastojanje u pogledu izbjegavanja tržišnog natjecanja cijenama može se

dodatno vidjeti u još jednom odlomku iste bilješke u kojemu se navodi: „Bolje je usuglasiti politiku fiksnih cijena za grad Metz između Le Roi de la Télé, gospodina Ifflija i trgovine Darty nego isključiti gospodina Ifflija. Oni bi u svakom slučaju uspješno dobili Telefunkenovu opremu i tada više ne bismo mogli osigurati da se naša cjenovna politika poštuje.”.

3. U Belgiji

(a) *Diederichs*

- 95 AEG navodi da se odbijanje veleprodajnog trgovca Diederichs (točke 36. do 39. osporavane odluke) temeljilo na razmatranjima povezanima s Diederichsovom nemogućnosti zadovoljenja uvjeta specijalizirane trgovine.
- 96 Ovo se stajalište ne bi moglo prihvatiti. Ustvari je nemoguće u korespondenciji između ATBG-a i Diederichsa ili u internim dokumentima TFR-a i ATBG-a pronaći bilo kakvo spominjanje uvjeta koje Diederichs navodno nije zadovoljio, osim upućivanja na činjenicu da je Diederichs, time što je ugovorne proizvode Telefunken uvezio iz Njemačke, djelovao protivno pravilima tržišnog natjecanja te da se, da bi ga se primilo kao ovlaštenog distributera, trebao obvezati da će se ubuduće suzdržati od takva ponašanja. Međutim, usporedni uvoz ne može se smatrati povredom pravila tržišnog natjecanja, dok je obveza da se takvi uvozi više neće provoditi očigledna povreda prava Zajednice jer bi proizvođaču omogućila da izolira nacionalna tržišta i tako zaobiđe načelo slobodnog kretanja robe.
- 97 Stoga valja zaključiti da su jedini razlozi zbog kojih je Diederichs odbijen bili razlozi u vezi s održavanjem određene strukture distribucije na različitim nacionalnim tržištima jer iz TFR-ove bilješke od 28. listopada 1977. jasno proizlazi da se AEG-Bruxelles „prijemu Diederichsa protivio u interesu politike distribucije”.

B – Slučajevi zaštite teritorija

- 98 U točki 29. odluke navodi se da je ATF distributerima koje je odabrao dodijelio određeno prodajno područje obećavši im da na tom području neće imati konkurenata u distribuciji proizvoda Telefunken. Navodi se da je ATF odbio sve zahtjeve za prijem ostalih distributera na tom području.
- 99 AEG tvrdi da je ispravna primjena sustava selektivne distribucije od ATF-a zahtijevala samo negativnu obvezu da ne odbije prihvatiti u sustav podnositelje zahtjeva koji su zadovoljili uvjete specijalizirane trgovine, ali ne i pozitivnu obvezu agitiranja kod svih distributera koji su zadovoljili te uvjete kako bi ih se uvjerilo da se pridruže sustavu selektivne distribucije AEG-Telefunken. Tvrdi da je u tim okolnostima nemoguće govoriti o nepoštenoj primjeni sustava osim ako se može dokazati da su podnositelji zahtjeva koji su zadovoljili uvjete za prijem bili odbijeni zbog zaštite teritorija.
- 100 Pitanje je li postojala zaštita teritorija mora se razmotriti i sa stajališta jamstva protiv inicijativa ovlaštenih preprodavatelja iz ostalih područja i sa stajališta jamstva protiv prijema novih distributera u određenom području.

1. Slučaj Le Roi de la Télé

- 101 Iz dopisa ATF-a od 9. studenoga 1972. razvidno je da je ATF smatrao da ne može ispuniti zahtjev gospodina Ifflija za opskrbu zbog svojih obveza u pogledu distribucije

na području grada Metza s društvom Le Roi de la Télévision. U internoj bilješci ATF-a od 30. lipnja 1978. u vezi sa zahtjevom gospodina Ifflija navodi se: „Imajući u vidu ekskluzivna prava koje je dosad imalo društvo Le Roi de la Télé, svjesni smo problema koji ovaj zahtjev predstavlja za grad Metz. No odluka se mora donijeti.” To pokazuje da je društvu Le Roi de la Télé bila dodijeljena zaštita teritorija čak prije uvođenja sustava selektivne distribucije do 1978. te da se od nje odustalo tek nakon što je ATF, suočen s novim zahtjevom gospodina Ifflija, zauzeo stav da i financijska i pravna razmatranja snažno idu u prilog neodbijanju zahtjeva.

2. Lama

- 102 U točki 34. odluke spominje se dopis od 23. listopada 1978. u kojemu je ATF veletrgovini Lama u Parizu pisao: „kada se radi o veletrgovcima, uobičajeno je, iako to postaje nezakonito u okviru okružnice Scrivener, da im dodjeljujemo *de facto* ekskluzivna prava nad određenim teritorijem”.
- 103 AEG tvrdi da taj dopis ne dokazuje stvarno ponašanje ATF-a čiji je cilj bio odbiti primiti trgovca u vlastitu distribucijsku mrežu kako bi ovlaštenom preprodavatelju zajamčio zaštitu teritorija te da je rečenica koju je navela Komisija upotrijebljena samo da bi se, uz određena preuveličavanja uobičajena za trgovačke izvještaje, naglasila ATF-ova spremnost da obveže trgovačkog partnera.
- 104 Međutim, valja napomenuti da se dodjela *de facto* ekskluzivnih prava može provesti samo ako se isključe ostali distributeri koji djeluju na istom području kao i ovlašteni preprodavatelj. Navodeći da je dodjela *de facto* ekskluzivnih prava bila u skladu s njegovom uobičajenom praksom i potvrđujući svoju obvezu održavanja te prakse u vezi s Lamom, ATF je stoga sam pružio dokaze o nepoštenoj praksi.

3. Radio du Centre

- 105 U dopisu od 2. ožujka 1978. ATF je društvu Radio du Centre naveo da ga njegovi komercijalni ciljevi u pogledu televizora u boji i radio te elektro-akustičnog sektora za 1978. obvezuju da „ponovno razmotrimo naše sporazume iz 1977. što se tiče dodjele vašeg područja djelovanja našoj robnoj marki”. Ako je ATF, kako bi dozvolio zajedničko djelovanje društava Radio du Centre i SNER u departmanu Puy-de-Dôme, imao obvezu izmijeniti sporazume sklopljene s društvom Radio du Centre, nemoguće je izbjeći zaključak da su ti sporazumi navedenom preprodavatelju jamčili zaštitu teritorija koja je sprječavala ATF da za isto područje prihvaća zahtjeve za prijem drugih trgovaca.

4. Schadroff

- 106 Tvrtka Schadroff iz Bourg St Andéola žalila se da je u njegovu prodajnom području nudio jedan veletrgovac iz Marseillea pa je ATF 13. travnja 1979. poslao Schadroffu dopis u kojem je naveo da je jedan od njegovih zaposlenika „od veletrgovca u Marseilleu tražio da prekine nuditi na vašem prodajnom području” te je podsjetio da Schadroff uživa „*de facto* ekskluzivna prava koja smo uvijek branili, kako smo dokazali u brojnim slučajevima”. Iz tog je dopisa razvidno da je ATF poduzimao aktivne korake kako bi druge ovlaštene trgovce spriječio u uđu na područje ekskluzivne prodaje koje je dodijeljeno Schadroffu.

1. Izravan utjecaj

(a) U Saveznoj Republici Njemačkoj

(i) Suma

107 Bilješka prodajnog ureda AEG-a u Münchenu od 20. travnja 1977., u kojoj je AEG naveo da je Suma obećala „da se neće ponašati kao cjenovni predvodnik već da će barem prihvatiti najnižu cijenu na tržištu i, ako je to moguće, zauzeti položaj negdje između prosječnih maloprodajnih cijena i najnižih cijena”, ne ostavlja sumnje da je Suma bila navedena da ograniči svoju slobodu tržišnog natjecanja u pitanju prodajnih cijena.

(ii) Holder

108 U bilješci TFR-a od 30. studenoga 1976., koja se spominje u točki 41. odluke, navodi se da je TFR „Holderu detaljno objasnio politiku distribucije i utvrđivanja cijena”.

109 AEG je s tim u vezi tvrdio da se u tom slučaju radilo o razgovoru u vezi s uvođenjem potpuno novog uređaja TFR, TRX 2000, koji je bio vrlo skup. Potreba da ga se vrlo pažljivo plasira na tržište zahtijevala je da se preprodavateljima detaljno objasni način distribucije tog uređaja i cijene koje bi najbolje osigurale njegov komercijalni uspjeh.

110 Čak i pod pretpostavkom da se, kao što je vjerojatno, TFR nije ograničio na to da Holderu pruži informacije o cijeni koja je, uzme li se u obzir situacija na tržištu, bila najbolje prilagođena stavljanju na tržište novog uređaja, već je namjeravao utvrditi prodajnu cijenu za njega, za razliku od slučaja Suma, u kojemu preuzimanje obveze u pogledu cijena obuhvaća cijeli raspon ugovornih proizvoda Telefunken, povreda pravila tržišnog natjecanja ovdje se odnosi samo na jedan model unutar samo jedne kategorije ugovornih proizvoda i u odnosu na jednog malog maloprodajnog trgovca, što bi značilo da ovaj nedostatak većim dijelom gubi na važnosti.

(b) U Francuskoj

(i) Darty

111 U dopisu ATF-a od 26. svibnja 1978., koji se spominje u točki 42. odluke, upućuje se na „obvezu koju je propisalo društvo Darty kako bi povećalo svoje maloprodajne cijene”.

112 Činjenica da je obveza koju je preuzelo društvo Darty značila završetak promotivne kampanje u pariškoj regiji i vraćanje na njegove originalne cijene nipošto ne znači da koraci koje je poduzeo ATF kako bi postigao taj rezultat ne predstavljaju nezakonit utjecaj na cijene. Malo je vjerojatno utvrđenje AEG-a o tome da je riječ „obveza” pogrešno upotrijebljena, jer se ustvari radilo o jednostranoj odluci Dartyja, pogotovo uzme li se u obzir da se posjet jednog od ATF-ovih menadžera društvu Darty, kako jasno proizlazi iz bilješke od 5. lipnja 1978., odnosio na „cijene koje se za televizore u boji zaračunavaju u Parizu”.

(ii) Pariški distributeri

113 U prethodno navedenoj bilješci također se, u pogledu pariške regije, upućuje na činjenicu da se 2. lipnja 1978. činilo da je „cijeli svijet” voljan povećati cijene te da to još nije učinio samo FNAC pa je gospodin Hondré iz ATF-a trebao uspostaviti kontakt

s FNAC-om.

114 AEG osporava da se izraz „cijeli svijet” može odnositi na „trgovce u maloprodaji u Parizu koje opskrbljuje ATF”, kako je navedeno u točki 43. odluke, no treći stavak bilješke („Cijene koje se zaračunavaju u Parizu”), zajedno s izrazom „cijeli svijet” u proturječju je s mišljenjem prema kojem se ta bilješka odnosila samo na Darty i FNAC.

115 U tim se okolnostima može smatrati da je dokazano postojanje sporazuma o cijenama između AEG-a i prodavača u maloprodaji u pariškoj regiji.

(iii) Camif

116 Na temelju točke 44. odluke slučaj Camif temelji se na sljedećem odlomku iz ATF-ove bilješke od 5. lipnja 1978.: „S obzirom da određeni preprodavatelji, uključujući Darty, smatraju Camif uobičajenim kupcem, a time i tržišnim konkurentom, te da su stoga skloni uskladiti se s katalogima cijena Camifa, zamolili smo 2. ovog mjeseca gospodina Dechambrea da poveća maloprodajnu cijenu robe u svojem katalogu za zimu 1978.”. Uzimajući u obzir ovaj doslovni citat, sama tvrdnja AEG-a da je ATF pozvao Camif da poveća svoje cijene kako bi uzeo u obzir povećanje prodajnih cijena AEG-a do kojega je trebalo doći u rujnu 1978., čini se neuvjerljivom.

(iv) Cart

117 U dopisu od 4. studenoga 1977., navedenom u točki 46. odluke, ATF podsjeća Cart o cjenovnom sporazumu između dva poduzetnika te naglašava da Cartovo nepridržavanje tih obveza može samo „ugroziti naše trgovinske odnose”. Dodaje: „Nije bilo potrebno čekati reakciju nekih naših zastupnika jer oni smatraju da Cart ruši cijene umjesto da potiče na održavanje cijena”. ATF u konačnici pita društvo Cart bi li bilo moguće obustaviti distribuciju Cartova kataloga s osporavanim cijenama ili ga, ako to bude nužno, povući.

118 Zahtjev da se cijene održavaju, što je bila svrha dopisa od 4. studenoga 1977., nikako se ne može opravdati upućivanjem na potrebu da se u obzir uzme povećanje prodajnih cijena u veletrgovini do kojega je došlo tek u rujnu 1978. S druge strane, dopis od 21. srpnja 1978., kojim se Cart obavještava o takvu povećanju, ne ograničava se samo na navođenje maloprodajnih cijena koje se mogu zaračunavati kako bi se to povećanje uzelo u obzir, nego se u njemu dodaje: „Kao što smo se dogovorili, tražimo od vas da u svojem katalogu poštujuete gore navedene maloprodajne cijene te da ih smatrate minimalnim cijenama”.

(v) FNAC, Darty i Grands Magasins

119 ATF-ova bilješka od 13. listopada 1978. (točka 45. odluke), pod naslovom „Maloprodajne cijene od 18. 9. 1978.”, sadržava sljedeći odlomak: „Sa svojim kupcima centrale, odnosno Dartyjem, FNAC-om i Grands Magasinsom, dogovaramo da sve cijene vrijede od 2. studenoga 1978.”. Čak i ako se taj odlomak, kako navodi AEG, odnosi samo na prijenos povećanja veleprodajnih cijena na maloprodajne cijene, ostaje činjenica da je ATF izvršio pritisak na neke svoje distributere kako bi čim prije primijenili povećanje cijena te je s njima čak sklopio sporazum s tom namjerom.

(vi) Capoferm

- 120 Iz interne bilješke ATF-a od 3. travnja 1979. proizlazi da su se maloprodajni lanci Capoferm/Darty obvezali prema ATF-u da se posebna premija, koja im je dodijeljena za financiranje povrata starih televizora kako bi se potaknula prodaja novih televizora, neće upotrebljavati za smanjenje maloprodajnih cijena.
- 121 Budući da je premija već bila odbijena od cijene koju je ATF fakturirao, distributer se praktički obvezao na očuvanje jednake profitne marže kako u slučaju povrata starog uređaja te isplate premije kupcu, tako i u slučaju prodaje televizora bez povrata staroga. Ta obveza zadržavanja minimalne cijene čak i kada se premija, ako se ne vrati stari uređaj, može smatrati tek prednošću koja se daje distributeru, čini cjenovni sporazum koji je protivan pravu Zajednice o tržišnom natjecanju.

(c) U Belgiji

(i) Verbinnen

- 122 Točka 39. osporavane odluke odnosi se na činjenicu da je, u skladu s informacijama koje je dao belgijski distributer Verbinnen, ATF od njega u siječnju ili veljači tražio da poveća cijenu Telefunkenova televizora za 3000 belgijskih franaka kako bi je ujednačio s razinom maloprodajnih cijena u tom dijelu Belgije.
- 123 Iz informacija koje je Verbinnen dao Komisiji u dvama dopisima od 3. i 27. studenoga 1980. nije razvidno da je ATBG vršio pritisak zahtijevajući od njega zadržavanje određenih maloprodajnih cijena. Iz dopisa od 27. studenoga također ne proizlazi da je ATBG pokušao nametnuti društvu Verbinnen obvezu da zaračunava cijene koje je odredio Telefunken. Samo društvo Verbinnen u svojem dopisu upotrebljava nizozemsku riječ „voorstellen”, što znači „prijedlozi”, te bi bez sumnje bilo pretjerano smatrati da je spominjanje cijene, tijekom neformalnog razgovora, za koju je ATBG smatrao da se treba zaračunavati za određenu vrstu uređaja, jednako nezakonitom utjecaju na cijene.

2. Neizravan utjecaj

(a) Suma

- 124 U točki 49. odluke tvrdi se, upućujući na TFR-ovu bilješku od 20. travnja 1977., da je Sumi obećan bonus za dobro vladanje u iznosu od 2 % prometa kao naknada za suzdržanost u području tržišnog natjecanja cijenama.
- 125 AEG je ponudio razna objašnjenja u vezi s naravi tog bonusa: na raspravi 19. kolovoza 1980. naveo je da je to bila kompenzacija za to što je Suma odvojila reklamni prostor u izlozima i trgovinama. Naknadno je tvrdio da se zapravo radilo samo o dodatnom popustu zbog važnosti Sume kao kupca.
- 126 Gospodin Waltenberger, direktor Sume, u svojem je iskazu 2. rujna 1980. dužnosniku Komisije naveo sljedeće: „Bonus za dobro vladanje u iznosu od 2 % koji je AEG ponudio tijekom pregovora sa Sumom 20. travnja 1977. (usp. AEG-ov dopis od tog datuma), trebao je biti dodijeljen na temelju toga što će Suma u načelu informirati AEG o artiklu na koji se odnosi reklamna kampanja prije nego što se u medijima pojave oglasi. Dodatno, AEG-Telefunken osigurao je da se o posebno agresivnim cijenama koje ponude konkurenti obavijesti Telefunken te da ih Suma neće odmah prihvatiti osim ako ne bude jasno da je riječ o kampanjama konkurenata neograničena trajanja.”

127 U dopisu od 15. listopada 1980., koji su Komisiji poslali AEG-ovi odvjetnici, a za koji je gospodin Waltenberger teleks porukom od 29. listopada 1980. potvrdio da je potpuno u skladu s činjenicama, osporava se nametanje bilo kakva utjecaja na cijene, ali se izričito utvrđuje da je „bonus” službeno predstavljen kao nagrada za informacije o tržišnim trendovima koje je Suma dostavila Telefunken.

128 Čak i ako se, tumačeći sve prethodno navedene izjave na način koji najviše ide u prilog društvu AEG, zauzme stajalište da se bonus od 2 % odnosio samo na obvezu Suma da obavijesti TFR o cijenama koje zaračunava sama Suma kao i ostali distributeri, nema sumnje da je takva obveza TFR-u trebala omogućiti kontrolu cijena koje zaračunava Suma, s čime se Suma izričito složila, što je jasno iz dopisa od 20. travnja 1977. koji je poslao prodajni ured AEG-a u Münchenu, da se zauzme umjeren stav u pogledu tržišnog natjecanja i da se olakša TFR-ova intervencija ako su drugi ovlašteni distributeri preagresivno provodili cjenovnu politiku. Budući da je obveza povezana s bonusom stoga dovela do olakšavanja TFR-ove kontrole nad cijenama, mora se zaključiti da je bonus zapravo sredstvo provedbe neizravnog utjecaja na cijene.

3. Drugi pojedinačni slučajevi utjecanja na cijene

(a) *Wilhelm*

129 U dopisu od 22. srpnja 1976. prodajnom uredu u Saarbrückenu, TFR je tražio informacije o „vrlo uznemirujućim cijenama” tvrtke Wilhelm kao i razloge „ove nove ofenzive” u pogledu cijena. No suprotno stavu Komisije, implicirani zahtjev da se poduzmu koraci protiv poduzetnika koji zaračunava smanjene cijene nije se mogao iščitati iz tog dopisa, koji se svakako može protumačiti kao zahtjev da adresat provjeri je li ponašanje tvrtke Wilhelm bilo korektno. Dopis je zapravo u tom smislu protumačio prodajni ured u Saarbrückenu, koji je 22. srpnja 1976. odgovorio da su ponude tvrtke Wilhelm činile dio uobičajenog tržišnog natjecanja cijenama.

(b) *Schlembach*

130 U bilješci od 9. rujna 1977., koja je spomenuta u točki 51. odluke, predstavnik ureda TFR-a u Kölnu podsjeća da je 8. rujna 1977. sudjelovao u „iskrenoj i povremeno žustroj raspravi” s maloprodajnim trgovcem Schlembachom u vezi s njegovim oglašavanjem proizvoda Telefunken te je naveo da mu je jasno dao do znanja da bi „ponavljanje oglasa znatno narušilo suradnju”. Budući da AEG nije uspio predočiti nikakav dokaz koji bi potkrijepio njegov navod da je dotično oglašavanje predstavljalo povredu njemačkog prava o tržišnom natjecanju, valja navesti da su prijetnje o prekidu trgovinskih odnosa bile potpuno neopravdane te da su osmišljene samo zato kako bi se nepošteno utjecalo na cijene dotičnog trgovca.

(c) *Gruoner, Südschall i Massa*

131 Slučajevi Gruoner, Südschall i Massa nisu s pravom spomenuti u odluci jer su ti poduzetnici, kao što se može vidjeti u izvješću prodajnog ureda u Mannheimu od 31. listopada 1978., stavljali na tržište po vrlo niskim cijenama, koje je TFR označio rušilačkim, model televizora „Imperial” koji nije podlijegao Telefunkenovu sustavu selektivne distribucije. Stoga se u tim slučajevima ne može govoriti o nepoštenoj primjeni tog sustava.

(d) *Kaufhof (Kassel) i Hertie (Frankfurt)*

- 132 U gore navedenom izvješću od 31. listopada 1978. navodi se da su ponude po vrlo niskim cijenama koje su, među ostalim, davali Kaufhof (Kassel) i Hertie (Frankfurt) remetile tržište te da je „tek nakon znatnih napora ponovno uspostavljen red”.
- 133 AEG tvrdi da se ta formulacija odnosi na napore koje je trebao uložiti da uvjeri druge distributere koji su bili uznemireni zbog vrlo niskih cijena tih dvaju maloprodajnih trgovca da se posebne ponude Kaufhofa i Hertiea nisu temeljile na posebno povoljnim uvjetima opskrbe koje im je ponudio TFR.
- 134 Budući da Komisija nije pokušala razjasniti tu točku, prilično nejasna rečenica iz gore spomenutog dokumenta ne može se smatrati dostatnim dokazom za utvrđivanje postojanja povrede.

D – Zaključci u vezi s pojedinačnim slučajevima

- 135 Ispitivanje pojedinačnih slučajeva na koje je uputila Komisija omogućuje donošenje sljedećih zaključaka:
- (a) Nepoštena primjena sustava selektivne distribucije mora se smatrati u dovoljnoj mjeri dokazanom u sljedećim slučajevima: Ratio, Auchan, Iffli, Diederichs (prijem pod nepoštenim uvjetima); Le Roi de la Télé, Lama, Radio du Centre, Schadroff (zaštita teritorija); Suma, Darty, Camif, Cart, FNAC (izravan utjecaj na cijene); Darty, FNAC, dobavljači u Parizu i Grands Magasins (cjenovni sporazum); Suma (neizravan utjecaj na cijene) i Schlembach (pokušaj utjecaja na cijene).
 - (b) S druge strane, dokazi koje je iznijela Komisija nisu dostatni da se dokaže povreda pravila tržišnog natjecanja u slučajevima Harder, Holder, Wilhelm, Gruoner, Südschall, Massa, Kaufhof (Kassel) i Hertie (Frankfurt), Verbinnen, dok se slučaj Mammouth ne može uzeti u obzir jer nije naveden u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama te AEG nije obaviješten o njemu prije donošenja odluke.
- 136 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se sustavno ponašanje AEG-a u nepoštenoj primjeni sustava selektivne distribucije mora smatrati u dovoljnoj mjeri dokazanim. Činjenica da Komisija nije uspjela u dokazivanju niza pojedinačnih slučajeva ne dovodi u pitanje sustavno nepropisno ponašanje AEG-a i ne utječe na doseg povrede kako je utvrđen u odluci Komisije od 6. siječnja 1982.
- 137 Sud naglašava ozbiljnost takve povrede, koja se sastoji od primjene sustava selektivne distribucije, nakon što ga odobri Komisija, na način koji je protivan obvezama koje je preuzeo predmetni poduzetnik, a o čemu je ovisila usklađenost sustava selektivne distribucije s člankom 85. Ugovora.
- 138 U takvim okolnostima nema temelja za određivanje novčane kazne u iznosu koji bi se razlikovao od iznosa koji je utvrdila Komisija. Zahtjev AEG-a za proglašavanje odluke Komisije od 6. siječnja 1982. ništavom mora se stoga u potpunosti odbaciti.

IV – Kamate

- 139 Preostaje razmotriti pitanje je li AEG dužan platiti kamate na iznos novčane kazne do datuma stvarnog plaćanja kazne.

- 140 AEG je tijekom postupka tvrdio da u pravu Zajednice ne postoji pravna osnova za obvezu plaćanja zateznih kamata.
- 141 Neosporno je da, osobito u situaciji koju karakteriziraju vrlo visoke kamate, poduzetnik može steći znatnu korist što dužim odgađanjem plaćanja novčane kazne. Ako se zauzme stav da mjere za ujednačavanje te prednosti nisu dopustive u pravu Zajednice, to bi potaknulo podizanje očito neosnovanih tužbi čiji je isključivi cilj odgoda plaćanja novčane kazne. Nemoguće je zamisliti da se kod sastavljanja odredaba Ugovora o pravnim lijekovima protiv akata institucija želio postići takav učinak.
- 142 Nadalje, isto načelo iskazano je u članku 86. stavku 2. Poslovnika Suda prema kojemu ako Sud donese rješenje o suspenziji izvršenja ili o drugim privremenim mjerama, primjena rješenja „može se uvjetovati time da podnositelj zahtjeva položi jamstvo, čiji iznos i vrsta se određuju ovisno o okolnostima”.
- 143 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da AEG mora Komisiji platiti zatezne kamate na iznos novčane kazne. Što se tiče iznosa koji s tim u vezi treba platiti, budući da AEG nije osporio kamatnu stopu koju duguje Komisiji kao ni datum od kada kamata dopijeva, u tom pogledu nije potrebno donijeti odluku.

Troškovi

- 144 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, nalaže mu se snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud proglašava i presuđuje:

- 1. Tužba se odbija.**
- 2. Društvu AEG-Telefunken AG nalaže se da Komisiji Europskih zajednica plati zatezne kamate na izrečenu novčanu kaznu.**
- 3. Tužitelju se nalaže da Komisiji Europskih zajednica plati troškove.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 25. listopada 1983.

[Potpisi]